

próbáltuk képviselni a döntéshozók felé, készítettünk fenntarthatósági tanulmányt is, remélem, hamarosan lesz eredménye.

■ Hány koncert, együttes fordult meg a Müpában az elmúlt évtizedben?

– A nézőszámot emelném ki, több mint ötmillió látogatónk volt, ez komoly szám. Programok tekintetében pedig évente közel ezerrel számolhatunk, ami napi hármát jelent, hiszen a Fesztivál Színház és a hangversenyterem mellett egyéb helyszíneket is használunk. Egyébként tíz évvel ezelőtt négy előadó-művészeti központ épült Európában. A luxemburgi, a portói, a Sage-Gateshead-i (Newcastle) hangversenyterem, valamint a Müpa. Az európai kultúrában is komoly számot jelent ez. Ráadásul így érdekes összehasonlításokra van lehetőségünk. Minden évben kétszer találkozunk a vezetőikkel, és azon tanakodunk, hogy merre tudunk előre haladni. Ennek a kultúrának a képviselését egyre inkább mi vagy a hozzánk hasonló intézmények látják el. Össze kell hangolnunk a működésünket, hogy tudjuk egymást képviselni az unió és országaink felé is.

■ Mennyiben változott a zenekarok szerepe a Müpa életében?

– Azzal az egyik fő céllal épült a Művészetek Palotája, hogy itt szerepet kapjanak a nagyobb létszámú együttesek, művek. Mindez az elmúlt években töretlenül fejlődött. A magyar zenekari életnek egyik fontos bemutatkozó helyévé vált a Müpa. A Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem rezidens zenekara a Nemzeti Filharmonikusok, és ez a hely a BFZ budapesti koncertotthona. Úgy vélem, a Rádió együttese is ugyancsak nálunk hangversenyeznek a legtöbbit, a vidékiek közül a Pannon Filharmonikusok évek óta saját bérletet hirdet itt. A Dohnányitól kezdve az Orfeón át, tényleg mindenki megfordul a Müpában. Szükség is van ezért éves egyeztetésre, hogy ne öt Beethovenest hangozzák fel sorozatban. A másik oldalról a nemzetközi zeneéletnek vált jelentős helyszínévé ez a terem. Most két év alatt a Bécsi Filharmonikusok ötször lépnek fel nálunk, ami jelentős szám. A tizedik évadunkban nagy tűzijáték lesz, kiváló együttesek, művészek szerepelnek a Müpában. Egyébként a magyar gondolkodásra jellemző, hogy mindenki úgy vélekedett, azzal, hogy a Művészetek Palotája megszületett, csak erősödik a konkurenciaharc, pedig mi az első perctől az együttműködésre törekedtünk, törekszünk. Azóta már megnyílt a felújított Zeneakadémia, a Vigadó, ki-

nyitotta kapuit ismét az Erkel Színház, mi azonban azt mondjuk, ha több helyen történnek érdekes események, az csak szélesíti a mi közönségünket is. Ez egyébként valóban érezhető. Komoly egyeztetést, együttműködést folytatunk ezért a hazai és a külföldi koncerthelyszínekkel.

■ Mi a következő öt éves terv?

– A jövő szezonban nem szabad, hogy feltűnjön, hogy az már nem ünnepi évad... Minél több különböző együttműködést szeretnénk életre hívni, és minél aktívabban jelen kívánunk lenni a nemzetközi zenei életben is. Nagyon komoly értékeink vannak, erre kell felhívni a figyelmet. Azt képviseljük továbbra is, amit tíz éve, hogy a külföldi sztárok mellett felvonultatjuk a neves magyar előadókat is. Az elmúlt évben itt járt a világ egyik legjobbnak mondott zenekara, a Berliini Filharmonikusok, és két magyar kórusral adott koncertet. A társulatot irányító Sir Simon Rattle roppant elégedett volt az énekkarokkal, így elmondhatjuk, hogy ők is a legjobb kórusok közé tartoznak. Itthon nem beszélünk erről eleget, pedig ez olyan tőke, amit tovább kell gyarapítani, újabb és újabb lehetőségek teremtésére használni. Ez a Müpa feladata.

R. Zs.

„Hatalmassá szélesítette a repertoárt”

A Művészetek Palotája rezidens zenekara, a Nemzeti Filharmonikusok vezetőjét, Kocsis Zoltánt arról kérdeztük, mennyiben változtatta meg a repertoárt, a hazai együttesek működését, a közönség zenehallgatási szokásait és az NFZ hangzását a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem megszületése.

„A legkönnyebb ezekre a kérdésekre a közönség szempontjából válaszolni – mondja a karmester, főzeneigazgató – hiszen egy olyan publikum, amely a Zeneakadémiára, a Budapest Kongresszusi Központba, a Vigadóba jár, könnyen átszokik egy negyedik koncerthelyszínre is. Arról nem is beszélve, hogy a Müpában a megnyitást követően hatalmas vendégjárás indult. A neves művészek, akik itt felléphetek, ragaszkodnak is ehhez a házhoz, hiszen mellett, hogy reális alternatívája a többi

koncertbelszínnek, sokkal nagyobb közönség befogadására alkalmas. A Művészetek Palotája teljesen más funkciót tölt be, mint a Zeneakadémia. Éppen ezért senki ne próbálja meg itt ugyanazt a repertoárt keresni, mint bármely más koncertbelszínben.

Emlékezzünk például arra, hogy a Liszt Ferenc téri házban egy Daphnist akkor lehetett csak előadni, ha lebontották az orgonaszert, Sosztakovics V. szimfóniájához pedig pianínót kellett használni, de az is kint állt a folyosón... Amíg nem épült meg a Müpa, egy Mahler VIII. szimfóniáért a Sportsarnokba, a Gurra-Liederért a BKK-ig kellett elzarándokolnia az érdeklődőknek. Nagyon-nagy gondot oldott hát meg a Bartók Béla Hangversenyterem születése. Hatalmassá szélesítette a repertoárt. Óriási lehetőségeket adott a zenekaroknak, hiszen korábban nemcsak az volt a baj, hogy nem volt elegendő a helyszín, hanem az is, hogy nem lehetett állandóan a Sportsarnokban koncertezni. Mióta létezik a Müpa, a

megalomán, gigantomán művek előadása rendszeressé vált, s ezt nagyon jónak tartom, minden együttes szempontjából. A lehetőséggel éltek is sokan, hiszen Mahler VIII. szimfóniát például én is előadtam a Bartók Teremben, de ezzel bizony csak az ötödik voltam a sorban...

A Zeneakadémia egy tanintézmény, reprezentatív, gyönyörű, csodálatos akusztikájú teremmel, amely azonban azoknak a műveknek az előadására, amelyek igazán nagy tereket kívánnak, kevésbé alkalmas.

Azt tapasztalom, hogy a zenekarok alkalmazkodtak a Müpa hangzási adottságaihoz. Olyannyira, hogy az előzetes aggodalmak ellenére, mindenki meg tudta teremteni a saját „Művészetek Palotája-közönségét”. Ha meglepő módon nem telik meg a terem, akkor általában külföldiek a fellépők...

Mi, a Nemzeti Filharmonikusok egyfajta szimbiózisban kell, hogy éljünk a Művészetek Palotájával, és ennek leginkább az előnyeit élvezzük.

Az NFZ hangzására az elmúlt évtizedben biztos, hogy szintén batott ez az óriási belmagasságú terem. Hatalmas a tér abhoz, hogy egy-egy szokványos, klasszikus értelemben vett együttes hangzásának minden összetevője magától értetődően érvényesüljön benne. Mindezt nagyon is számításba kell venni, amikor az ember az arányokat kikeveri. Az elül ülő vonósok hangzását gyakran „megeszi”, a fafüvőkkel is van tennivaló, ugyanakkor csodálatosan szólnak a rezek a színpad végéből. Amikor felvételt készítünk, akkor soha nem kell bolygatni ezeknek a hangszereknek a hangzását. Úgy vélem, az elmúlt tíz évben a hazai zenekarok nagy többsége érzékelhető eredménnyel vette ezt az akadályt, sikerrel birkóztak meg a terem akusztikája által támasztott követelményekkel. Akármikor hallgatom az NFZ vagy más zenekar koncertjét a Müpában, soha nincs akusztikai értelemben vett hiányérzetem.”

R. Zs.

Egy valósággá vált álom tizenöt esztendeje

Zoboki Gábor Valhallát épített, palotát a legkiválóbbaknak

Kevés olyan építész akad, aki nemcsak megtervez, felépít egy épületet, hanem ennek a háznak az életét is nap, mint nap figyelemmel kíséri, egy évtizeden keresztül. Zoboki Gábor kapcsolata a Művészetek Palotájával nem is egy évtizede, hanem korábban, tizenöt évvel ezelőtt kezdődött, amikor először felmerült egy ilyen központ gondolata. A Müpa építésze azóta már más koncerttermet is építhetett, igazán azonban azt tölti el örömmel, hogy a budapesti ház naponta kétezer embernek ad élményt. Még ma is élvezettel szemléli egy-egy neves vendégművész reakcióját, amikor az először belép a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterembe.

„A Müpa születésnapjára megjelenik egy – a Libri által gondozott – kötet is, amelyben a keletkezéstörténetet, a kulisszák mögötti világot egyaránt bemutatjuk, s a közönség szemével is elemezzük, mi minden történt ebben a Házban egy évtized alatt. Számvetés, de nemcsak visszatekintés, hanem jövőbenezés is található a könyvben – meséli az építész. – Egyébként nekem a Müpa nem tíz, hanem tizenöt éves. Amikor megnyertük 2000-ben a pályázatot, attól kezdve már álom és valóság között lifteztem. Hiszen rajongtam a művészetért, s mindez szimbiózisba került a hivatásommal, így egyértelmű volt: a Müpa a kulcsmegbízatásom. Nemcsak egy épület létrejötte kötődik az építészirodánkhoz, hanem azok a személyek is, akik a Művészetek Palotájában megjelennek. Hiszen Bayreuthban vettem rá Fischer Ádámot, hogy jöjjön el, nézze meg a szerkezetkész Müpát. Ő megállt a közepe, és azt mondta, ez a Valhalla, itt Wagnert kell játszani... Rajongok a késő-

